

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

6. října 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Právní stát – Účinná právní ochrana v oblastech pokrytých právem Unie – Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU – Zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců – Přeražení soudce obecného soudu bez jeho souhlasu – Odvolání – Usnesení o nepřipustnosti přijaté soudcem Sądu Najwyższego (Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych) [Nejvyšší soud (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné), Polsko] – Soudce jmenovaný prezidentem Polské republiky na základě usnesení vydaného Národní radou soudnictví navzdory soudnímu rozhodnutí, kterým se nařizuje odklad vykonatelnosti tohoto usnesení do doby, než Soudní dvůr vydá rozsudek ve věci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – Soudce, který nepředstavuje nezávislý a nestranný soud, předem zřízený zákonem – Přednost unijního práva – Možnost prohlásit takové usnesení o nepřipustnosti za nicotné“

Ve věci C-487/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Najwyższego (Izby Cywilnej) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium), Polsko], ze dne 21. května 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 26. června 2019, v řízení zahájeném na návrh

W. Ż.

za přítomnosti:

Prokuratora Generalnego zastępowanego przez Prokuraturę Krajową, dříve Prokuratora Prokuratury Krajowej Bożeny Góreckiej,

Rzecznika Praw Obywatelskich,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, A. Prechal (zpravodajka), M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin a N. Wahl, předsedové senátů, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. září 2020,

* Jednací jazyk: polština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za W. Ż.: S. Gregorczyk-Abram a M. Wawrykiewiczem, advokaty,
- za Prokuratora Generalnego zastěpowanego przez Prokuraturę Krajową R. Hernandem, A. Reczkem a S. Bańkem, jakož i B. Góreckou a M. Słowińskou,
- za Rzecznika Praw Obywatelskich P. Filipkem a M. Taborowskim,
- za polskou vládu B. Majczynou a S. Żyrek a. Dalkowskou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi K. Herrmann, jakož i P. Van Nuffelem a H. Krämerem, poté K. Herrmann a P. Van Nuffelem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. dubna 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 2, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 267 SFEU a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení zahájeného na návrh soudce W. Ż. ve věci usnesení, kterým Krajowa Rada Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“) rozhodla o zastavení řízení o odvolání, které W. Ż. podal proti rozhodnutí Sądu Okręgowego w K. (krajský soud v K., Polsko) nařizujícímu jeho přerážení v rámci dvou oddělení tohoto soudu (dále jen „sporné usnesení KRS o zastavení řízení“), které W. Ż. napadl odvoláním u Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko), přičemž současně podal návrh na vyloučení všech soudců tvořících Izbu Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu, Polsko), která je příslušná k přezkoumání tohoto odvolání.

Polské právo

Ústava

- 3 Článek 7 Ústavy zní:
„Orgány veřejné moci jednají na základě a v mezích zákona.“
- 4 Článek 10 Ústavy stanoví:
„1. Politický systém Polské republiky je založen na oddělení a rovnováze moci zákonodárné, výkonné a soudní.
2. Zákonodárnou moc vykonávají Sejm a Senát. Prezidentu republiky a Radě ministrů náleží moc výkonná. Soudní moc vykonávají soudy.“

5 Článek 45 odst. 1 Ústavy zní:

„Každý má právo na to, aby jeho věc byla spravedlivě a veřejně projednána příslušným, nezávislým a neustranným soudem bez zbytečného odkladu.“

6 Článek 60 Ústavy stanoví:

„Polští občané, kteří požívají plných občanských práv, mají právo na přístup k veřejným funkcím za rovných podmínek.“

7 Článek 77 odst. 2 Ústavy stanoví:

„Zákon nemůže nikomu bránit v tom, aby se u soudu domáhal ochrany svobody nebo práva, které byly porušeny.“

8 Článek 179 Ústavy zní:

„Soudce jmenuje prezident republiky na návrh [KRS] bez časového omezení.“

9 Článek 184 Ústavy stanoví:

„Naczelny Sąd Administracyjny [(Nejvyšší správní soud, Polsko)] a ostatní správní soudy kontrolují, v mezích stanových zákonem, činnost veřejné správy. [...]“

Nový zákon o Nejvyšším soudu

10 Dne 20. prosince 2017 podepsal prezident republiky ustawu o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5, dále jen „nový zákon o Nejvyšším soudu“). Tento zákon nabyl účinnosti dne 3. dubna 2018.

11 Novým zákonem o Nejvyšším soudu bylo v rámci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) zejména zřízeno kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné.

12 Článek 26 nového zákona o Nejvyšším soudu stanoví:

„Do pravomoci [kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné] náleží posuzování mimořádných žalob, rozhodování ve věcech volebních stížností a o návrzích na vyslovení neplatnosti celostátního referenda nebo ústavního referenda, potvrzení platnosti voleb a referend, rozhodování o ostatních věcech veřejného práva, včetně sporů ve věcech ochrany hospodářské soutěže, regulace v oblasti energie, telekomunikací a železniční dopravy, jakož i o věcech, v nichž bylo podáno odvolání proti rozhodnutí Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji [(předseda Národní rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Polsko)], nebo o stížnostech napadajících nepřiměřenou délku řízení před obecnými a vojenskými soudy, jakož i před Sądem Najwyższym [(Nejvyšší soud)].“

13 Článek 29 nového zákona o Nejvyšším soudu stanoví, že soudce Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) jmenuje prezident republiky na návrh KRS.

Zákon o KRS

- 14 KRS je upravena ustawou o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Národní radě soudnictví) ze dne 12. května 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, položka 714), ve znění mimo jiné ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3) a ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony) ze dne 20. července 2018 (Dz. U. z roku 2018, položka 1443) (dále jen „zákon o KRS“).
- 15 Článek 37 odst. 1 zákona o KRS stanoví:
- „Pokud se o místo soudce ucházelo několik uchazečů, [KRS] posoudí a zhodnotí společně všechny předložené kandidatury. V takovém případě přijme [KRS] usnesení obsahující rozhodnutí o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce ohledně všech kandidátů.“
- 16 Článek 43 tohoto zákona stanoví:
- „1. Usnesení [KRS] se stane konečným, pokud proti němu nelze podat odvolání.
2. Pokud usnesení uvedené v čl. 37 odst. 1 nenapadli všichni účastníci [výběrového] řízení, nabývá právní moci ta část, která obsahuje rozhodnutí nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce těch účastníků, kteří nepodali odvolání, s výhradou ustanovení čl. 44 odst. 1b.“
- 17 Článek 44 zákona o KRS stanovil:
- „1. Účastník [výběrového] řízení může podat odvolání k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyšší soud)] z důvodu protiprávnosti usnesení [KRS], nestanoví-li zvláštní ustanovení jinak. [...]
- 1a. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)] lze podat odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu [(Nejvyšší správní soud)]. V těchto případech není možné se odvolat k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyšší soud)]. Odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu [(Nejvyšší správní soud)] nesmí být založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)].
- 1b. Pokud usnesení uvedené v čl. 37 odst. 1 nenapadli v jednotlivých případech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)] všichni účastníci [výběrového] řízení, nabývá právní moci ta část usnesení, která obsahuje rozhodnutí předložit návrh na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], a pro účastníky řízení, kteří nepodali odvolání, ta část, která obsahuje rozhodnutí nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce téhož soudu.
- [...]
3. Na řízení před Sądem Najwyższym [(Nejvyšší soud)] a před Nacelnym Sądem Administracyjnym [(Nejvyšší správní soud)] se použijí ustanovení [občanského soudního řádu] [...] týkající se kasační stížnosti. Ustanovení článku 871 uvedeného zákona se nepoužijí.

4. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)] se rozhodnutí, jímž Naczelny Sąd Administracyjny [(Nejvyšší správní soud)] zrušil usnesení [KRS] nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], rovná přijetí kandidatury účastníka, který podal odvolání, v řízení na uvolnění místo soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], a to na místo, v jehož případě nebylo ke dni vyhlášení rozsudku Naczelnego Sądu Administracyjnego [(Nejvyšší správní soud)] řízení před [KRS] dosud skončeno, nebo, pokud takové řízení před [KRS] neprobíhá, na příští volné místo soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], které bude zveřejněno.“

- 18 Odstavec 1a článku 44 zákona o KRS byl do tohoto ustanovení vložen zákonem ze dne 8. prosince 2017, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony a který nabyl účinnosti dne 17. ledna 2018, a odstavce 1b a 4 byly do tohoto článku vloženy zákonem ze dne 20. července 2018, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony a který nabyl účinnosti dne 27. července 2018. Před zavedením těchto změn byla odvolání uvedená v odstavci 1a podávána u Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)] v souladu s odstavcem 1 tohoto článku 44.
- 19 Nálezem ze dne 25. března 2019 prohlásil Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud, Polsko) čl. 44 odst. 1a zákona o KRS za neslučitelný s článkem 184 Ústavy, a to v podstatě z toho důvodu, že pravomoc přiznaná Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud) uvedeným odstavcem 1a není opodstatněná s ohledem na povahu dotčených věcí, organizační charakteristiky uvedeného soudu a jím uplatňovaný postup. V tomto nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) rovněž uvedl, že toto vyslovení protiústavnosti „nutně vede k ukončení všech probíhajících soudních řízení založených na zrušeném ustanovení“.
- 20 Článek 44 zákona o KRS byl následně změněn ustawou o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zákon, kterým se mění [zákon o KRS] a zákon o organizaci správního soudnictví) ze dne 26. dubna 2019 (Dz. U. z roku 2019, položka 914) (dále jen „zákon ze dne 26. dubna 2019“), který nabyl účinnosti dne 23. května 2019. Odstavec 1 tohoto článku 44 zní nyní takto:
- „Účastník [výběrového] řízení může podat odvolání k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyšší soud)] z důvodu protiprávnosti usnesení [KRS], nestanoví-li zvláštní ustanovení jinak. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudců Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)] nelze podat odvolání.“
- 21 Kromě toho zákon ze dne 26. dubna 2019 v článku 3 uvádí, že „řízení o odvolání proti usnesením [KRS] v individuálních věcech týkajících se jmenování soudců Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], která byla zahájena, ale nebyla skončena před nabytím účinnosti tohoto zákona, se ze zákona zastavují“.

Zákon o organizaci obecných soudů

- 22 Článek 22a Ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů) ze dne 27. července 2001, ve znění pozdějších předpisů (Dz. U. z roku 2019, položka 52) stanoví:

„[...]

§ 4b. Přeražení soudce do jiného oddělení soudu nevyžaduje jeho souhlas:

- 1) jde-li o přeražení do oddělení, které projednává věci z téže oblasti;

[...]

§ 4c. Ustanovení § 4b bodu 1 [...] se nepoužije, jde-li o soudce, který byl v průběhu tří let přerázen k jinému oddělení soudu bez jeho souhlasu. [...]

§ 5. Soudce nebo justiční čekatel, jehož pravomoci byly změněny natolik, že došlo ke změně rozsahu jeho úkolů, zejména v důsledku přerázení k jinému oddělení daného soudu, může do sedmi dnů od přidělení nových úkolů podat odvolání ke [KRS]. Odvolání nelze podat v případě:

1) přerázení k oddělení, které projednává věci z téže oblasti;

[...]“

Občanský soudní řád

23 Článek 49 Ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964, ve znění pozdějších předpisů (Dz. U. z roku 2018, položka 1360) (dále jen „občanský soudní řád“) stanoví:

„[...] soud vyloučí soudce z projednávání a rozhodnutí věci, na jeho žádost nebo na návrh účastníka řízení, existuje-li okolnost, v důsledku níž vzniká důvodná pochybnost o jeho nepodjatosti.“

24 Článek 50 § 3 občanského soudního řádu zní:

„Do doby, než je rozhodnuto o návrhu na vyloučení soudce:

1) soudce, jehož se návrh na vyloučení týká, může pokračovat v řízení;

2) nelze vydat rozhodnutí ani opatření, jímž se končí řízení.“

25 Článek 365 § 1 občanského soudního řádu stanoví:

„Pravomocné rozhodnutí je závazné nejen pro účastníky řízení a soud, který jej vydal, ale i pro ostatní soudy, ostatní orgány veřejné moci a orgány veřejné správy, a v případech stanovených zákonem i pro další osoby.“

26 Článek 388 § 1 občanského soudního řádu zní:

„V případě kasační stížnosti, pokud by účastníkovi řízení v důsledku výkonu rozhodnutí mohla být způsobena nenapravitelná újma, může soud druhého stupně výkon napadeného rozhodnutí pozastavit až do ukončení řízení o kasační stížnosti. [...] Rozhodnutí lze vydat na neveřejném zasedání [...].“

27 Článek 391 § 1 občanského soudního řádu stanoví:

„Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, použijí se pravidla pro řízení v prvním stupni obdobně na řízení vedené soudem druhého stupně. [...]“

28 Článek 398²¹ občanského soudního řádu stanoví:

„Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, použijí se pravidla řízení o odvolání obdobně na řízení před Sądem Najwyższym [(Nejvyšší soud)] [...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 29 W. Ż. je soudcem Sądu Okręgowego w K. (krajský soud v K., Polsko). Rozhodnutím ze dne 27. srpna 2018 předseda tohoto soudu na základě čl. 22a § 4b bodu 1 zákona o organizaci obecných soudů rozhodl, že W. Ż. bude přerazen z oddělení tohoto soudu, ve kterém doposud rozhodoval, na jiné oddělení téhož soudu.
- 30 Proti tomuto rozhodnutí podal W. Ż. odvolání ke KRS na základě čl. 22a § 5 téhož zákona. Sporným usnesením KRS o zastavení řízení tato rad řízení o tomto odvolání zastavila.
- 31 Dne 14. listopadu 2018 napadl W. Ż. sporné usnesení KRS o zastavení řízení odvoláním k Sądowni Najwyższemu (Nejvyšší soud), v jehož rámci přísluší přezkum tohoto odvolání kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné. V tomto kontextu W. Ż. nicméně podal i návrh na vyloučení všech soudců tvořících kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné s tím, že vzhledem ke způsobu jejich jmenování neposkytují vyžadované záruky nezávislosti a nestrannosti. K posouzení návrhu na vyloučení je příslušný Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium), Polsko], zasedající v senátu složeném ze tří soudců.
- 32 Pokud jde o uvedený způsob jmenování, předkládající soud, tedy Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], rozhodující v rozšířeném senátu sedmi soudců, upřesňuje, že proti usnesení KRS č. 331/2018 ze dne 28. srpna 2018, kterým bylo prezidentu republiky navrženo jmenování dotyčných osob do funkcí soudce kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné, byla na základě čl. 44 odst. 1b zákona o KRS podána odvolání k Naczelnemu Sądowni Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud, Polsko), a to kandidáty, které KRS v tomto usnesení nenavrhla na jmenování.
- 33 Pravomocným rozhodnutím ze dne 27. září 2018 odložil Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud), na základě čl. 388 § 1 a článku 398²¹ občanského soudního řádu, jakož i čl. 44 odst. 3 zákona o KRS, vykonatelnost usnesení č. 331/2018.
- 34 Navzdory podání uvedených odvolání a existenci zmíněného rozhodnutí ze dne 27. září 2018, prezident Polské republiky dne 10. října 2018 jmenoval do funkce soudců kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné některé z kandidátů, které KRS uvedla v usnesení č. 331/2018.
- 35 Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) následně rozhodnutími ze dne 22 listopadu 2018 přerušil řízení ve věci takto mu předložených odvolání, a to do doby, než Soudní dvůr rozhodne o předběžných otázkách, které mu tento vnitrostátní soud položil rozhodnutím ze dne 21. listopadu 2018 ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání) (C-824/18, dále jen „rozsudek A. B. a další“, EU:C:2021:153), a to v souvislosti s jiným usnesením KRS, kterým byla prezidentu republiky předložena kandidatura některých osob za účelem jejich jmenování do funkce soudců občanskoprávního kolegia a trestního kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud). Podstatou

těchto předběžných otázek Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud) bylo, zda unijní právo brání takovým ustanovením, jakými jsou ustanovení čl. 44 odst. 1a až odst. 4 zákona o KRS.

- 36 Dne 20. února 2019 jmenoval prezident republiky do funkce soudce kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné osobu, jejíž kandidaturu navrhla KRS ve svém usnesení č. 331/2018 (dále jen „dotyčný soudce“).
- 37 Dne 8. března 2019 dotyčný soudce rozhodující jako samosoudce, aniž měl k dispozici spis, který byl v té době u Sądu Najwyższego (Izby Cywilnej) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], rozhodujícího v tříčlenném senátu, a aniž vyslechl W. Ż., vydal usnesení, kterým odmítl odvolání podané W. Ż. proti spornému usnesení KRS o zastavení řízení jako nepřípustné (dále jen „sporné usnesení o nepřípustnosti“).
- 38 Rozhodnutím ze dne 20. března 2019 Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu složeném ze tří soudců, rozhodl, že sporné usnesení o nepřípustnosti bylo přijato v rozporu s čl. 50 § 3 bodem 2 občanského soudního řádu, přičemž zdůraznil, že toto ustanovení brání přijetí rozhodnutí, jímž se končí řízení ve věci, do doby, než bude rozhodnuto o návrhu na vyloučení soudce, který byl podán jiným soudcem. V tomtéž rozhodnutí uvedený soud dále konstatoval, že tímto usnesením bylo porušeno právo W. Ż. na obhajobu ve smyslu čl. 45 odst. 1 Ústavy, čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“) a článku 47 Listiny, jelikož uvedené usnesení bylo přijato soudem, který neměl k dispozici spis, a aniž se W. Ż. mohl seznámit se stanoviskem státního zastupitelství.
- 39 V tomto rozhodnutí se uvedený soud dále zabýval otázkou, zda dotyčný soudce měl skutečně postavení soudce, přičemž v opačném případě by bylo třeba učinit závěr, že sporné usnesení o nepřípustnosti je právně nicotný akt. Tato otázka je podle předkládajícího soudu relevantní pro výsledek řízení o návrhu na vyloučení soudců, které před ním probíhá, neboť bude-li konstatována právní existence sporného usnesení o nepřípustnosti, mělo by být toto řízení zastaveno jako bezpředmětné, zatímco v případě nicotnosti tohoto usnesení by naopak bylo namísto o návrhu W. Ż. na vyloučení soudců rozhodnout. Za těchto podmínek se Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu tří soudců, rozhodl položit předkládajícímu soudu následující otázky:
- „1) Je usnesení o odmítnutí odvolání podaného u Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) proti usnesení KRS, které přijalo soudní kolegium, v němž jako samosoudce zasedá osoba jmenovaná do funkce soudce Nejvyššího soudu přesto, že bylo dříve podáno odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud) proti usnesení KRS, které obsahovalo návrh na jmenování této osoby do funkce soudce Nejvyššího soudu, a přesto, že řízení před Nejvyšším správním soudem nebylo před předáním jmenovací listiny ještě ukončeno, právně existující a končí se jím řízení zahájené prvně uvedeným odvoláním?
- 2) Je pro řešení otázky uvedené v bodě 1 relevantní, že Nejvyšší správní soud na základě čl. 388 § 1 a článku 398²¹ [občanského soudního řádu], jakož i čl. 44 odst. 3 [zákona o KRS] odložil vykonatelnost usnesení KRS před předáním listiny o jmenování do funkce soudce Nejvyššího soudu?“

- 40 Předkládající soud má za to, že odpověď na tyto otázky bude záviset zejména na posouzení toho, zda soudce jmenovaný za takových podmínek je nestranným a nezávislým soudem, předem zřízeným zákonem ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 267 SFEU a čl. 47 druhého pododstavce Listiny, jakož i čl. 6 odst. 1 EÚLP.
- 41 Předkládající soud má za to, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU vyžaduje, aby členské státy zajistily, aby vnitrostátní soudy, které mají rozhodovat v oblastech pokrytých právem Unie, takové požadavky splňovaly, což zejména předpokládá, že dotyční soudci jsou řádně jmenováni.
- 42 Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné je přitom podle předkládajícího soudu příslušné rozhodovat mimo jiné v oblastech unijního práva, jakými jsou oblast ochrany hospodářské soutěže a regulace energetiky. Kromě toho bylo sporné usnesení o nepřipustnosti vydáno ve věci týkající se postavení a ochrany nezávislosti soudce vnitrostátního soudu, jenž sám je příslušný rozhodovat v oblastech pokrytých právem Unie, z čehož podle předkládajícího soudu vyplývá povinnost dodržet, v každé fázi původního řízení, požadavky zakotvené v čl. 47 druhém pododstavci Listiny.
- 43 Předkládající soud má dále za to, že při jmenování dotyčného soudce došlo ke zjevnému a záměrnému porušení základních ustanovení polského práva, která upravují jmenování soudců.
- 44 Zprvce podle předkládajícího soudu k uvedenému jmenování došlo v době, kdy k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud) bylo podáno odvolání proti usnesení č. 331/2018, které obsahovalo návrh na jmenování dotyčného soudce. Z článku 179 Ústavy přitom podle předkládajícího soudu vyplývá, že takový návrh má konstitutivní povahu v tom smyslu, že dokud je právní existence uvedeného usnesení s ohledem na zmíněné odvolání nejistá, postrádá jakékoliv jmenování právní základ, neboť účelem tohoto odvolání je zaručit účastníkům jmenovacího řízení právo na přístup k veřejným funkcím za rovných podmínek a právo na přístup k soudu v souladu s čl. 45 odst. 1, článkem 60 a čl. 77 odst. 2 Ústavy.
- 45 Předkládající soud má za to, že na výše uvedené nemohou mít vliv ustanovení čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS. Jak totiž bylo zdůrazněno v bodě 35 tohoto rozsudku, Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, a to z důvodu pochybností, které měl tento vnitrostátní soud stran slučitelnosti uvedených vnitrostátních ustanovení s unijním právem. Předkládající soud tak zdůrazňuje, že právě s přihlédnutím k upřesněním poskytnutých Soudním dvorem v této věci by Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) měl rozhodnout o této slučitelnosti nebo zajistit výklad těch samých ustanovení, který bude konformní s unijním právem.
- 46 Zadruhé podle předkládajícího soudu prezident republiky tím, že přistoupil ke spornému jmenování navzdory tomu, že Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) pravomocně nařídil odklad vykonatelnosti usnesení č. 331/2018, porušil ustanovení čl. 365 § 1, čl. 391 § 1 a článku 398²¹ občanského soudního řádu, jakož i čl. 44 odst. 3 zákona o KRS. Jmenování dotyčného soudce je podle předkládajícího soudu dále v rozporu s články 7 a 10 Ústavy, jelikož prezident republiky nerespektoval soudní pravomoc svěřenou Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud).

- 47 Konečně se předkládající soud domnívá, že takové jmenování v rozporu s právem je součástí širšího kontextu, v jehož rámci byla opakovaně přijímána opatření s cílem zabránit účinnému soudnímu přezkumu usnesení KRS obsahujících návrhy na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud).
- 48 Tak je tomu dle tohoto soudu zaprvé v případě přijetí čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS, jehož slučitelnost s unijním právem, jak bylo již připomenuto, je předmětem otázek, které byly Soudnímu dvoru položeny ve věci, v níž byl vydán rozsudek A. B. a další; zadruhé v případě stížnosti podané KRS a skupinou senátorů k Trybunałowi Konstytucyjnemu (Ústavní soud), na jejímž základě Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) v nálezu ze dne 25. března 2019 konstatoval, že čl. 44 odst. 1b zákona o KRS je protiústavní a že neukončená řízení o odvoláních podaných proti takovým usnesením k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyšší správní soud) musí být tudíž zastavena; a zatřetí v případě zákona přijatého dne 26. dubna 2019, který stanovil, že řízení zahájená uvedenými odvoláními se zastavují, a do budoucna všechna odvolání tohoto typu vyloučil.
- 49 Podle předkládajícího soudu k tomu přistupují další vady doprovázející jmenování dotyčného soudce, a sice skutečnost, že patnáct členů stávající KRS, kteří mají postavení soudce, byli jmenováni Sejmem, a nikoliv, jako tomu bylo dříve, jinými soudci, a dále okolnost, že ke jmenování uvedených členů KRS došlo za současného zkrácení ústavně zaručené délky funkčního období předchozí KRS. Tyto aspekty pak byly předmětem předběžných otázek položených Soudnímu dvoru ve spojených věcech, ve kterých byl vydán rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982).
- 50 S ohledem na všechny tyto podmínky, za kterých byl dotyčný soudce jmenován, je předkládající soud toho názoru, že tento soudce neposkytuje požadované záruky stran jeho nezávislosti a nestrannosti. Uvedené podmínky podle předkládajícího soudu mohou vyvolat v tomto ohledu pochybnosti u jednotlivců, jakož i vystavit tohoto soudce vnějším tlakům ze strany orgánů, které ho jmenovaly a následně postupovaly tak, aby již nebylo možné toto jmenování napadnout před soudy. Předkládající soud má za to, že v důsledku těchto podmínek vzniká riziko podjatosti v rámci sporu v původním řízení, jak o tom svědčí i přijetí sporného usnesení o nepřipustnosti dotyčným soudcem.
- 51 Za těchto okolností se Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní Kolegium)], rozhodující v rozšířeném senátu sedmi soudců, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 47 [Listiny] a s článkem 267 SFEU vykládány v tom smyslu, že nestranným a nezávislým soudem, předem zřízeným zákonem, ve smyslu práva [U]nie, není soud, v němž jako samosoudce zasedá osoba jmenovaná do výkonu funkce soudce za zjevného porušení právních norem členského státu, které se týkají jmenování soudců, spočívajícího zejména ve jmenování této osoby do funkce soudce přesto, že bylo dříve podáno odvolání k příslušnému vnitrostátnímu soudu [Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud)] proti usnesení vnitrostátního orgánu, které obsahovalo návrh na její jmenování do funkce soudce, dále přesto, že byla odložena vykonatelnost tohoto usnesení v souladu s vnitrostátním právem a že řízení před příslušným vnitrostátním soudem [Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud)] nebylo před předáním jmenovací listiny ještě ukončeno?“

Řízení před Soudním dvorem

K žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení

- 52 Předkládající soud požádal, aby předložená žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu své žádosti tento soud uvedl, že takové řízení je odůvodněno s ohledem na to, že odpověď na předběžnou otázku předloženou Soudnímu dvoru by mohla mít, nad rámec projednávané věci, dopady na soudní činnost některých dalších soudců v nedávné době přidělených k jednotlivým kolegiím Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kteří byli jmenováni za podmínek zčásti nebo zcela podobných těm, za kterých byl jmenován dotýčný soudce.
- 53 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 54 V tomto ohledu je třeba připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace. Kromě toho z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že zrychlené řízení lze nepoužít, pokud je z důvodu citlivé a složité povahy právních otázek vyvstalých v určité věci takovéto řízení stěží použitelné, zejména pokud se nejeví jako vhodné zkrátit písemnou část řízení před Soudním dvorem (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 103, jakož i citovaná judikatura).
- 55 V projednávané věci předseda Soudního dvora dne 20. srpna 2019 po vyslechnutí soudkyně zpravodajky a generálního advokáta rozhodl, že není namístě vyhovět žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení uvedené v bodě 52 tohoto rozsudku.
- 56 Z předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že podstatou sporu v původním řízení je odvolání, kterým soudce napadá rozhodnutí, na jehož základě byl přerazen z oddělení soudu, ve kterém do té doby rozhodoval, na jiné oddělení téhož soudu, přičemž spolu s tímto odvoláním byl podán návrh na vyloučení soudců, kteří mají o tomto odvolání rozhodnout. Spor tohoto typu není přitom jako takový způsobilý vyvolat mimořádně naléhavou situaci.
- 57 Kromě toho, třebaže se předložená otázka skutečně týká základních ustanovení unijního práva, je složité a značně citlivé povahy a sama o sobě je součástí poměrně složitého vnitrostátního procesního a právního rámce, a není proto vhodné na ni použít řízení odchylovící se od běžných procesních pravidel. Dále je namístě přihlídnout i ke skutečnosti, že některé pochybnosti předkládajícího soudu, ze kterých vychází jím položená otázka, již byly, jak vyplývá z bodů 45, 48 a 49 tohoto rozsudku, předmětem jiných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce nacházejících se v pokročilé fázi řízení.

K ústní části řízení a k žádosti o její znovuotevření

- 58 V návaznosti na písemnou část řízení byly na jednání, které se konalo dne 22. září 2020, vyslechnuty ústní argumenty zúčastněných stran, zejména polské vlády. Generální advokát přednesl své stanovisko dne 15. dubna 2021 a následně tentýž den byla ústní část řízení ukončena.

- 59 Podáním došlým soudní kanceláři Soudního dvora dne 7. května 2021 požádala polská vláda o znovuotevření ústní části řízení.
- 60 Na podporu této žádosti polská vláda uvedla, že mezi postoji vyjádřenými ve stanovisku předneseném generálním advokátem v projednávané věci, na straně jedné, a ve stanovisku předneseném generálním advokátem G. Hoganem ve věci *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2020:1055) a v rozsudku ze dne 20. dubna 2021, *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2021:311), na straně druhé, existují rozdíly, pokud jde o posouzení postupu jmenování vnitrostátních soudců v různých členských státech z hlediska unijního práva.
- 61 Polská vláda má dále za to, že znovuotevření ústní části řízení je v projednávané věci odůvodněno tím, že generální advokát ve svém stanovisku, se kterým polská vláda nesouhlasí, nedostatečně zohlednil její argumenty, v důsledku čehož jeho stanovisko není podle polské vlády objektivní.
- 62 V tomto ohledu je třeba připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jednací řád Soudního dvora zúčastněným uvedeným v článku 23 tohoto statutu neumožňují předložit vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 26 a citovaná judikatura).
- 63 Dále je třeba připomenout, že podle čl. 252 druhého pododstavce SFEU generální advokát předkládá veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast. Soudní dvůr není vázán ani tímto stanoviskem ani důvody, na základě kterých k němu generální advokát dospěl. Nesouhlas zúčastněné strany se stanoviskem generálního advokáta tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, kterými se generální advokát ve stanovisku zabýval (rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 27 a citovaná judikatura).
- 64 Co se týče tvrzení polské vlády ohledně údajné neobjektivity stanoviska generálního advokáta, postačí uvést, že okolnost, že se tato vláda domnívá, že její argumenty nebyly v rámci tohoto řízení o předběžné otázce ve zmíněném stanovisku dostatečně zohledněny, v žádném případě nemůže takový nedostatek objektivitě prokázat.
- 65 Ostatně Soudní dvůr může podle článku 83 svého jednacího řádu kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora.
- 66 V projednávané věci má nicméně Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že po skončení písemné části řízení a po jednání, které se před ním konalo, disponuje všemi informacemi nezbytnými pro vydání rozhodnutí o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Soudní dvůr kromě toho konstatuje, že žádost polské vlády o znovuotevření ústní části řízení nedokládá žádnou novou skutečnost, jež by mohla mít vliv na rozhodnutí, které má v uvedené věci vydat.
- 67 Za těchto podmínek není namístě nařídít znovuotevření ústní části řízení.

K předběžné otázce

- 68 Podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 15. července 2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, bod 31, jakož i citovaná judikatura).
- 69 V projednávané věci z rozhodnutí předkládajícího soudu vyplývá, že má rozhodnout o otázkách, které mu předložil Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu složeném ze tří soudců, a které jsou uvedeny v bodě 39 tohoto rozsudku. Předmětem otázek tohoto soudu je, zda je oprávněn nepřihlídnout ke spornému usnesení o nepřipustnosti, a tedy pokračovat v přezkumu návrhu na vyloučení soudců, který mu byl v rámci původního řízení předložen, nebo zda má řízení o tomto návrhu zastavit, a to z důvodu, že tímto usnesením byl spor v původním řízení ukončen, neboť jím bylo odvolání, které podal W. Ż. proti spornému usnesení KRS o zastavení řízení k Sądowi Najwyższemu (Nejvyšší soud), prohlášeno za nepřipustné.
- 70 Dále je důležité zdůraznit, že výše uvedeným usnesením KRS zastavila řízení o odvolání, které podal W. Ż. proti rozhodnutí, kterým předseda Sądu Okręgowego (krajský soud v K.), k němuž byl W. Ż. jako soudce přidělen, rozhodl o jeho přeřazení, bez jeho souhlasu, z oddělení tohoto soudu, ve kterém doposud rozhodoval, na jiné oddělení tohoto soudu.
- 71 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásada přednosti unijního práva vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na vyloučení soudců podaném společně s odvoláním, kterým soudce napadá rozhodnutí, jímž byl bez svého souhlasu přeřazen z oddělení soudu, ke kterému byl přidělen, na jiné oddělení téhož soudu, musí považovat za nicotné, kterým soud rozhodující v posledním stupni samosoudcem toto odvolání odmítl, a to z důvodu, že vzhledem k okolnostem, za kterých byl samosoudce zasedající u tohoto soudu jmenován, tento soud nepředstavuje nezávislý a nestranný soud, předem zřízeným zákonem ve smyslu uvedeného čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.
- 72 Co se zmíněných okolností týče, předkládající soud klade důraz zejména na skutečnost, že v okamžiku jmenování dotyčného soudce bylo podáno odvolání proti usnesení KRS, které obsahovalo návrh na jeho jmenování do funkce soudce, jakož i na okolnost, že Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) nařídil odklad vykonatelnosti tohoto usnesení.
- 73 Jak vyplývá z bodů 45, 48 a 49 tohoto rozsudku, v odůvodnění předkládacího rozhodnutí vyjadřuje předkládající soud v této souvislosti rovněž pochybnosti ohledně na sebe navazujících změn, které ovlivnily vnitrostátní pravidla týkající se takových soudních prostředků nápravy a pravomoci Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud) o nich rozhodnout, a dále ohledně zjevného nedostatku nezávislosti KRS, přičemž zdůrazňuje, že tyto dva okruhy otázek již nadto byly předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložených Soudnímu dvoru, a sice ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, a ve spojených věcech, v nichž byl vydán rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982).

K pravomoci Soudního dvora

- 74 Podle Prokuratora Generalnego (Nejvyšší státní zástupce, Polsko) procesní pravidla týkající se jmenování soudců a podmínky platnosti takového jmenování spadají do výlučné pravomoci členských států a jsou mimo působnost unijního práva. Tato oblast proto podle jeho názoru nespadá do pravomoci Soudního dvora.
- 75 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ačkoliv je pravda, jak vyplývá z ustálené judikatury, že organizace soudnictví v členských státech spadá do pravomoci těchto států, nic to nemění na tom, že při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva, a že tomu tak může být zejména v případě vnitrostátních pravidel upravujících přijímání rozhodnutí o jmenování soudců, a případně pravidel upravujících soudní přezkum použitelný v souvislosti s takovými postupy jmenování [v tomto smyslu viz rozsudek A. B. a další, bod 68, jakož i citovaná judikatura, a rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 48)].
- 76 Zmíněná argumentace nejvyššího státního zástupce se mimoto ve skutečnosti týká samotného významu, a tedy výkladu ustanovení primárního unijního práva, která jsou uvedena v položené otázce, a tento výklad tedy zjevně spadá do pravomoci Soudního dvora podle článku 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 111, jakož i citovaná judikatura).
- 77 Polská vláda tvrdí, že předmětem předběžné otázky není výklad unijního práva, nýbrž že tato otázka sleduje pouze potvrzení teze, dle níž dotýčný soudce není nezávislý a nestranný a nebyl jmenován v souladu s právem, což vyžaduje výklad ustanovení vnitrostátního práva upravujících postup jmenování soudců a současně posouzení skutkového stavu ve světle těchto ustanovení, jakož i posouzení otázky, zda takové porušení vnitrostátního práva mělo za následek porušení unijního práva. Takové otázky ovšem podle polské vlády nespadají do pravomoci Soudního dvora v rámci řízení o předběžné otázce.
- 78 V tomto ohledu je nicméně třeba připomenout, zaprvé že i když v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, je pouze vnitrostátní soud příslušný ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení, jakož i k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva (viz zejména rozsudek ze dne 26. dubna 2017, Farkas, C-564/15, EU:C:2017:302, bod 37 a citovaná judikatura), nic to nemění na tom, že Soudnímu dvoru naproti tomu přísluší, aby předkládajícímu soudu, který mu předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, poskytl prvky výkladu unijního práva, které se mohou ukázat jako nezbytné pro rozhodnutí sporu v původním řízení, a to s přihlédnutím ke skutečnostem obsaženým v předkládacím rozhodnutí týkajícím se vnitrostátního práva, které se na tento spor použije, a se zřetelem ke skutkovému stavu daného sporu.
- 79 Zadruhé, nepřísluší-li Soudnímu dvoru ani to, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodoval o slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva s pravidly unijního práva, má naproti tomu pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu veškeré prvky výkladu vztahující se k tomuto právu, které mu umožní posoudit takovou slučitelnost pro účely rozhodnutí ve věci, jež mu byla předložena (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 30 a citovaná judikatura).

- 80 Z výše uvedeného plyne, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodnout o projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

K přípustnosti

- 81 Polská vláda a nejvyšší státní zástupce mají za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustná z několika důvodů.
- 82 V první řadě nejvyšší státní zástupce tvrdí, že při rozhodování o odvolání, jako je to, o které se jedná v původním řízení, podaném proti usnesení KRS, nejedná Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) jako soud rozhodující o sporu, nýbrž jako „orgán právní ochrany“ jednající v řízení, které se týká „abstraktního“ usnesení.
- 83 V tomto ohledu je namístě připomenout, že podmínky, za kterých Soudní dvůr plní svou úlohu v oblasti předběžných otázek, jsou nezávislé na povaze a účelu řízení zahájených před vnitrostátními soudy. Článek 267 SFEU odkazuje na rozsudek, který má vynést soud členského státu, aniž by stanovil zvláštní režim v závislosti na povaze tohoto rozsudku (rozsudek ze dne 16. prosince 1981, Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, bod 33).
- 84 Z ustálené judikatury vyplývá, že vnitrostátní soudy jsou oprávněny obrátit se na Soudní dvůr, když před nimi probíhá spor a když rozhodují v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. ledna 2013, Belov, C-394/11, EU:C:2013:48, bod 39).
- 85 O takový případ se přitom zjevně jedná v projednávané věci.
- 86 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, ve věci v původním řízení má Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) rozhodnout o odvolání, kterým W. Ż. napadá usnesení KRS o zastavení řízení ve věci odvolání, které k tomuto orgánu podal a které směřovalo proti rozhodnutí, jímž byl bez svého souhlasu přeražen z oddělení soudu, k němuž byl jako soudce přidělen, na jiné oddělení tohoto soudu.
- 87 Ve druhé řadě polská vláda tvrdí, že ustanovení unijního práva, jejichž výklad je v projednávané věci žádán, se na spor v původním řízení nepoužijí, a zejména nemohou ukládat členskému státu povinnosti v případě, že stanoví podmínky pro přerazování soudců nebo postup pro jmenování soudců, ani ukládat prezidentu republiky, aby odložil vydání jmenovacích listin soudců do doby, než Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) rozhodne o odvolání podaném proti usnesení KRS. Všechny tyto otázky spadají podle názoru polské vlády do výlučné pravomoci členských států, a to podle článku 5 SEU ve spojení s články 3 a 4 SFEU.
- 88 Podle polské vlády kromě toho předkládající soud nemá podle vnitrostátního práva pravomoc přijmout rozhodnutí, které by mělo *de facto* za následek ztrátu mandátu dotyčného soudce, a jakékoliv založení takové pravomoci unijním právem nebo rozsudkem Soudního dvora by podle této vlády představovalo, a to v rozporu s čl. 4 odst. 2 SEU, porušení některých základních vnitrostátních ústavních zásad, jakož i zásad právního státu, neodvolatelnosti soudců a právní jistoty.

- 89 V tomto ohledu již bylo v bodě 75 tohoto rozsudku připomenuto, že členské státy musí při výkonu své pravomoci, zejména pravomoci v oblasti přijímání vnitrostátních pravidel upravujících postup jmenování soudců a soudní přezkum tohoto postupu, dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva.
- 90 Dále je nutno konstatovat, že argumenty, které v této souvislosti předkládá polská vláda, se v podstatě vztahují k dosahu, a tedy výkladu ustanovení unijního práva, jichž se týká předběžná otázka, jakož i k případným účinkům těchto ustanovení zejména s ohledem na přednost tohoto práva. Tyto argumenty, které se dotýkají merita položené otázky, nemohou tedy z podstaty věci vést k její nepřipustnosti (v tomto smyslu viz rozsudek A. B. a další, bod 80).
- 91 Ve třetí řadě mají polská vláda a nejvyšší státní zástupce za to, že odpověď na předběžnou otázku není v rámci sporu v původním řízení nezbytná.
- 92 Uvedené zúčastněné strany se zaprvé domnívají, že vzhledem k tomu, že odvolání podané W. Ż. proti spornému usnesení KRS o zastavení řízení bylo sporným usnesením o nepřipustnosti odmítnuto, již neexistuje spor, o kterém by bylo třeba v původním řízení rozhodnout, takže návrh na vyloučení soudců, o kterém má rozhodnout Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu složeném ze tří soudců, je již bezpředmětný.
- 93 V tomto ohledu je nicméně třeba poukázat na to, jak vysvětlil předkládající soud, že odpověď na položenou předběžnou otázku je nezbytná pro to, aby tento vnitrostátní soud odpověděl na otázky, které mu položil Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu složeném ze tří soudců a jejichž předmětem je právě určení, zda posledně uvedený soud má považovat sporné usnesení za nicotné, a je tudíž nadále třeba, aby rozhodl o návrhu na vyloučení soudců, který mu byl předložen.
- 94 Z toho vyplývá, že v projednávané věci je odpověď Soudního dvora nezbytná pro to, aby předkládající soud a následně Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu tří soudců, mohly rozhodnout o otázkách *in limine litis* předtím, než bude moci posledně uvedený soud rozhodnout, případně, o meritu sporu v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 51, jakož i citovaná judikatura). Za těchto podmínek musí být námitka polské vlády a nejvyššího státního zástupce odmítnuta.
- 95 Zadruhé nejvyšší státní zástupce tvrdí, že návrh na vyloučení soudců, který je předmětem původního řízení, měl být v souladu s vnitrostátní judikaturou prohlášen za nepřipustný, jelikož směřoval proti soudcům, jimž ještě nebyla předmětná věc přidělena k rozhodnutí.
- 96 V tomto ohledu nicméně postačí připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že v rámci řízení o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru nepřísluší, aby ověřoval, zda bylo předkládací rozhodnutí přijato v souladu s vnitrostátními předpisy upravujícími organizaci soudů a soudní řízení (rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26, jakož i citovaná judikatura), ani, a to zejména, posuzovat otázku, zda návrh, o kterém probíhá řízení před předkládajícím soudem, je podle těchto předpisů přípustný (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. prosince 2000, Schnorbus, C-79/99, EU:C:2000:676, body 21 a 22).
- 97 Zatřetí podle nejvyššího státního zástupce je sice předložená předběžná otázka založena na tvrzení, že v projednávané věci porušeny byly právní předpisy upravující vnitrostátní postup jmenování soudců, ale taková porušení vnitrostátního práva nebyla prokázána.

- 98 V tomto ohledu platí, jak již nicméně bylo připomenuto v bodě 78 tohoto rozsudku, že v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU Soudnímu dvoru nepřísluší, aby rozhodoval o výkladu a uplatňování vnitrostátního práva, ani aby posuzoval skutkové okolnosti.
- 99 Konečně začtvrté nejvyšší státní zástupce tvrdí, že odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nerespektuje požadavky vyplývající z článku 94 jednacího řádu Soudního dvora. Použitelné vnitrostátní právní předpisy obsažené v tomto předkládacím rozhodnutí jsou dle jeho názoru uvedeny selektivně a nedokládají tvrzená porušení vnitrostátního postupu jmenování soudců, zatímco důvody, které vedly k volbě ustanovení unijního práva, jejichž výklad je požadován a které mají umožnit dovodit požadovaný vztah mezi těmito ustanoveními a vnitrostátní právní úpravou použitelnou ve sporu v původním řízení, nejsou předkládajícím soudem dále rozvedeny.
- 100 V tomto ohledu je ovšem namístě konstatovat, že z okolností zmíněných v bodech 3 až 28 a 40 až 50 tohoto rozsudku vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahuje všechny nezbytné údaje, zejména ty, které se týkají znění vnitrostátních předpisů, jejichž použití přichází v projednávané věci v úvahu, důvodů, které vedly předkládající soud k tomu, aby Soudnímu dvoru položil otázku týkající se výkladu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, jakož i vztahů, které předkládající soud spatřuje mezi tímto ustanovením a výše uvedenými vnitrostátními pravidly, takže Soudní dvůr může rozhodnout o otázce, která mu v projednávané věci byla předložena.
- 101 Z výše uvedených úvah vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K věci samé

- 102 Jak je stanoveno v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, musí členské státy stanovit systém prostředků nezbytných k zajištění dodržování práva jednotlivců na účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem. Zásada účinné právní ochrany práv, která pro jednotlivce vyplývá z unijního práva, na kterou odkazuje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, představuje obecnou zásadu unijního práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v člancích 6 a 13 evropské EÚLP, a která je nyní potvrzena v článku 47 Listiny (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 190 a citovaná judikatura). Posledně uvedené ustanovení musí být tudíž náležitě zohledněno pro účely výkladu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 45 a citovaná judikatura).
- 103 Pokud jde o věcnou působnost čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, je třeba připomenout, že toto ustanovení se vztahuje na „oblasti pokryté právem Unie“, a to bez ohledu na situaci, ve které členské státy uplatňují toto právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny [rozsudky ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 50 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 192 a citovaná judikatura].
- 104 V souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU tak musí každý členský stát zejména zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, a tedy v tomto postavení mohou rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu (rozsudek A. B. a další, bod 112, jakož i citovaná judikatura).

- 105 Ve vztahu k věci v původním řízení je třeba předně připomenout, že odvolání, které W. Ż. podal k Sądowni Najwyższemu (Nejvyšší soud), směřuje proti usnesení KRS o zastavení řízení ve věci odvolání, které W. Ż. podal k tomuto orgánu ve věci rozhodnutí předsedy Sądu Okręgowego w K. (krajský soud v K.), kterým byl W. Ż. bez svého souhlasu přerazen z oddělení tohoto soudu, ve kterém doposud rozhodoval, na jiné oddělení téhož soudu.
- 106 V tomto ohledu je nesporné, že takový obecný polský soud, jako je Sąd Okręgowy (krajský soud), může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva a jakožto „soud“ ve smyslu vymezeném tímto právem náleží do polského systému procesních prostředků v „oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 104, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 55].
- 107 K zajištění toho, aby takový soud byl schopen účinnou právní ochranu požadovanou čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU poskytnout, je zásadní ochrana jeho nezávislosti, jak potvrzuje čl. 47 druhý pododstavec Listiny, který mezi požadavky plynoucími ze základního práva na účinný prostředek nápravy uvádí přístup k „nezávislému“ soudu (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 194 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 57).
- 108 Tento požadavek nezávislosti soudů, který je inherentní poslání rozhodovat jako soud, je součástí podstaty základního práva na účinnou právní ochranu a základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států uvedených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu (rozsudky ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 51 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 58).
- 109 Podle ustálené judikatury Soudního dvora vyžadují záruky nezávislosti a nestrannosti na základě unijního práva existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 53 a citovaná judikatura).
- 110 V tomto ohledu je nezbytné, aby byli soudci chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit jejich nezávislost. Pravidla použitelná na postavení soudců a výkon jejich funkce soudu musí zejména umožnit, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotyčných soudců, a tím byla odstraněna neexistence zdání jejich nezávislosti nebo nestrannosti, jež může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u jednotlivců vzbuzovat (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 197 a citovaná judikatura).

- 111 Nezbytná svoboda soudců ve vztahu ke všem vnějším zásahům nebo tlakům tak zejména vyžaduje určité záruky schopné chránit osoby, jejichž úkolem je rozhodovat, jako je neodvolatelnost [rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 112 a citovaná judikatura].
- 112 S ohledem na zásadní význam zásady neodvolatelnosti lze výjimku z ní připustit pouze tehdy, pokud je odůvodněna legitimním cílem a tomuto cíli přiměřená a pokud nemůže vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti daného soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutrality ve vztahu ke střetávajícím se zájmům. Je tak obecně uznáváno, že soudci mohou být odvoláni, pokud nejsou schopni výkonu funkce z důvodu nezpůsobilosti nebo vážného provinění, v souladu s příslušnými postupy [rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 113 a 115, jakož i citovaná judikatura].
- 113 V tomto ohledu podle ustálené judikatury platí, že požadavek nezávislosti soudců vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ukládá, aby kárný režim pro ně platný poskytoval nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly nad obsahem soudních rozhodnutí. Stanovení pravidel, která definují zejména jednání zakládající kárné provinění i konkrétně použitelné sankce, která dále upravují účast nezávislého orgánu za použití postupu plně zaručujícího práva zakotvená v člancích 47 a 48 Listiny, zejména právo na obhajobu, a která zakotvují možnost napadnout rozhodnutí kárných orgánů soudní cestou, tak představuje soubor základních záruk pro účely zachování nezávislosti soudní moci [(rozsudky ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 198 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 61)].
- 114 Přeražení soudce bez jeho souhlasu k jinému soudu nebo, jako tomu bylo ve věci v původním řízení, přeražení soudce bez jeho souhlasu z jednoho oddělení na jiné oddělení téhož soudu jsou přitom také potenciálně způsobilé být v rozporu se zásadami neodvolatelnosti a nezávislosti soudců.
- 115 Taková přeražení mohou být nástrojem výkonu kontroly nad obsahem soudních rozhodnutí, jelikož taková přeražení jsou způsobilá nejen ovlivnit rozsah úkolů dotýčných soudců a projednání věcí, které jim byly svěřeny, nýbrž mít i značné důsledky na život a profesní dráhu soudců, a tudíž mít obdobné účinky jako kárná sankce.
- 116 Na základě posouzení mezinárodních právních předpisů zabývajících se problematikou přeražení soudce přitom Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že tyto předpisy zjevně potvrzují existenci práva členů soudní moci na ochranu před svévolným přeražením jako nezbytného prvku soudní nezávislosti. V tomto ohledu uvedený soud zdůraznil zejména význam procesních záruk a možnosti podat opravný prostředek k soudu v případě rozhodnutí majících vliv na profesní kariéru, aby bylo zaručeno, že jejich nezávislost nebude ohrožena neoprávněnými vnějšími vlivy (v tomto smyslu viz rozsudek ESLP ze dne 9. března 2021, Bilgen v. Turecko, CE:ECHR:2021:0309JUD000157107, body 63 a 96).
- 117 S ohledem na výše uvedené je třeba mít za to, že požadavek nezávislosti soudců vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny vyžaduje, aby režim platný pro přeražení soudců bez jejich souhlasu poskytoval, obdobně jako pravidla v kárné oblasti, zejména záruky nezbytné pro to, aby se předešlo riziku, že tato nezávislost bude ohrožena přímými nebo

nepřímými vnějšími zásahy. Z toho vyplývá, že pravidla a zásady, které byly připomenuty v bodě 113 tohoto rozsudku, týkající se kárného režimu platného pro soudce, musí být uplatněny i v případě takového přeražení.

- 118 Je tak důležité, a to i v případě, že taková opatření spočívající v přeražení soudce bez jeho souhlasu přijímá, jako je tomu v rámci sporu v původním řízení, předseda soudu, k němuž přísluší soudce, jehož se taková opatření týkají, mimo rámec kárného režimu platného pro soudce, aby zmíněná opatření mohla být přijímána pouze z legitimních důvodů spočívajících zejména v rozmístění dostupných zdrojů, které umožní řádný výkon spravedlnosti, a aby taková rozhodnutí bylo možné napadnout u soudu, v souladu s řízením plně zajišťujícím práva zakotvená v člancích 47 a 48 Listiny, zejména právo na obhajobu.
- 119 Co se týče kontextu věci v původním řízení, Rzecznik Praw Obywatelskich (veřejný ochránce práv, Polsko) před Soudním dvorem zejména uvedl, zaprvé že přeražení, které W. Ż. napadl, považuje za neodůvodněnou degradaci, jelikož dotýčný byl přeražen z občanskoprávního oddělení krajského soudu rozhodujícího v druhém stupni k občanskoprávnímu oddělení téhož soudu rozhodujícímu v prvním stupni, zadruhé že W. Ż. byl členem a mluvčím bývalé KRS a je o něm známo, že veřejně kritizoval nedávné reformy soudnictví v Polsku, a zatřetí že předseda soudu, který o přeražení dotčeném v původním řízení rozhodl, byl jmenován ministrem spravedlnosti na základě volného uvážení podle čl. 24 § 1 zákona o organizaci obecných soudů, přičemž nahradil předchozího předsedu téhož soudu, jehož mandát ovšem stále trval. Veřejný ochránce práv dále uvedl, že řízení o odvolání, které W. Ż. proti uvedenému rozhodnutí o přeražení podal, bylo sporným usnesením KRS zastaveno a v této souvislosti tvrdil, v duchu obav vyjádřených předkládajícím soudem, že nová KRS, která toto usnesení přijala, nebyla nezávislým orgánem.
- 120 I když do pravomoci Soudnímu dvoru, kterému byla, tak jako v projednávané věci, předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, nespadá ověření toho, do jaké míry jsou takové okolnosti či některé z nich skutečně prokázány, je v každém případě nezbytné, a to aby byla zaručena možnost účinného prostředku nápravy před soudem proti takovému rozhodnutí o přeražení soudce bez jeho souhlasu, jako je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, aby nezávislý a nestranný soud, předem zřízený zákonem byl oprávněn, v souladu s postupem, který v plné míře zaručuje dodržování práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny, přezkoumat opodstatněnost tohoto rozhodnutí, jakož i opodstatněnost rozhodnutí takového orgánu, jakým je KRS, o zastavení řízení o odvolání podaného proti uvedenému rozhodnutí o přeražení.
- 121 V projednávané věci je podstatou žádosti předkládajícího soudu, jak vyplývá z bodu 71 tohoto rozsudku, určení, zda v kontextu věci v původním řízení, unijní právo vyžaduje, aby bylo považováno za nicotné sporné usnesení o nepřipustnosti, kterým dotýčný soudce odmítl odvolání, které W. Ż. podal proti spornému usnesení KRS o zastavení řízení, a to s ohledem na okolnosti, za kterých byl daný soudce jmenován. Předmětná předběžná otázka, jak vyplývá z její formulace, se přesněji řečeno týká toho, zda se zřetelem k uvedeným okolnostem lze tohoto soudce považovat za „nezávislý a nestranný soud, předem zřízený zákonem ve smyslu unijního práva“.
- 122 Pokud jde o tyto pojmy, z čl. 47 druhého pododstavce první věty Listiny, který v podstatě odráží, jak bylo připomenuto v bodě 102 tohoto rozsudku, obecnou zásadu unijního práva, a sice zásadu účinné právní ochrany, na niž odkazuje i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, vyplývá, že každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem.

- 123 Dále, vzhledem k tomu, že Listina zakotvuje práva odpovídající právům zaručeným EÚLP, čl. 52 odst. 3 Listiny má zajistit nezbytný soulad mezi právy obsaženými v Listině a odpovídajícími právy zaručenými EÚLP, aniž je narušena autonomie unijního práva. Podle vysvětlení k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17) odpovídá čl. 47 druhý pododstavec Listiny článku 6 odst. 1 EÚLP. Soudní dvůr musí tudíž usilovat o to, aby jím podaný výklad čl. 47 druhého pododstavce Listiny zajišťoval úroveň ochrany, která bude v souladu s úrovní, jež je zaručena čl. 6 odst. 1 EÚLP, tak jak jej vykládá Evropský soud pro lidská práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. července 2019, Gambino a Hyka, C-38/18, EU:C:2019:628, bod 39 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX II a C 543/18 RX II, EU:C:2020:232, bod 72).
- 124 V tomto ohledu Evropský soud pro lidská práva zejména zdůraznil, že jakkoli je právo na „soud zřízený zákonem“ zaručené v čl. 6 odst. 1 EÚLP právem autonomním, má i přesto velmi úzkou souvislost se zárukami „nezávislosti“ a „nestrannosti“ ve smyslu tohoto ustanovení. Evropský soud pro lidská práva tak především rozhodl, že ačkoliv každý z institucionálních požadavků čl. 6 odst. 1 EÚLP sleduje vlastní cíl, což z nich činí specifické záruky spravedlivého procesu, mají společné to, že usilují o dodržení základních zásad, a sice zásady právního státu a dělby moci, přičemž v tomto ohledu upřesnil, že základem každého z těchto požadavků je imperativ zachování důvěry, kterou musí soudní moc u jednotlivců vzbuzovat, a nezávislosti této moci vůči ostatním mocem (rozsudek ESLP ze dne 1. prosince 2020, Ástráðsson v. Island, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, body 231 a 233).
- 125 Jde-li konkrétně o postup jmenování soudců, Evropský soud pro lidská práva dále uvedl, že s ohledem na zásadní důsledky, které má tento postup pro řádné fungování a legitimitu soudní moci v demokratickém státě řídicím se zásadou právního státu, takový postup je nutně nedílnou součástí pojmu „soud zřízený zákonem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 EÚLP, přičemž zdůraznil, že míra nezávislosti soudu ve smyslu tohoto ustanovení závisí zejména na způsobu, jakým byli členové tohoto soudu jmenováni (rozsudek ESLP ze dne 1. prosince 2020, Ástráðsson v. Island, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, body 227 a 232).
- 126 Jak rozhodl samotný Soudní dvůr, záruky přístupu k nezávislému, nestrannému a předem zákonem zřízenému soudu, a zejména záruky, které vymezují tento pojem, jakož i složení soudu, jsou samotným základem práva na spravedlivý proces. Ověření, zda je soud z hlediska svého složení takovým soudním orgánem, jestliže o této skutečnosti vyvstane pochybnost, je nezbytné pro důvěru, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u jednotlivců (rozsudek ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57 a citovaná judikatura).
- 127 V souladu se zásadou dělby moci, která charakterizuje fungování právního státu, musí být zejména zaručena nezávislost soudů na zákonodárné a výkonné moci (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 54 a citovaná judikatura).
- 128 Jak bylo připomenuto v bodech 109 a 110 tohoto rozsudku, požadavky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, a to zejména pokud jde o složení soudu a jmenování jeho členů, které umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti uvedeného soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci.

- 129 Soudní dvůr mimoto v bodě 73 rozsudku ze dne 26. března 2020, *Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise* (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) v tomto ohledu v duchu judikatury Evropského soudu pro lidská práva připomněl, že zavedení výrazu „zřízený zákonem“ do čl. 6 odst. 1 první věty EÚLP má za cíl zabránit tomu, aby bylo uspořádání soudního systému ponecháno na volném uvážení moci výkonné, a zajistit, aby se tato oblast řídila zákonem přijatým zákonodárnou mocí způsobem, který je v souladu s pravidly upravujícími výkon její pravomoci. Tento výraz odráží zejména zásadu právního státu a týká se nejen právního základu pro samotnou existenci soudu, ale také složení senátu v každé věci, jakož i všech ostatních ustanovení vnitrostátního práva, jejichž nedodržení vede k pochybení týkající se účasti jednoho nebo více soudců na přezkumu věci, což zahrnuje zejména ustanovení týkající se nezávislosti a nestrannosti členů uvedeného soudu.
- 130 Co se týče unijního práva, Soudní dvůr tak rozhodl, přičemž v tomto ohledu čerpal z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, že pochybení, k němuž došlo při jmenování soudců v rámci dotyčného soudního systému, s sebou nese porušení požadavku na to, aby byl soud zřízen zákonem, zejména pokud jde o pochybení takové povahy a závažnosti, že v důsledku tohoto pochybení vzniká skutečné riziko, že jiná odvětví moci, zejména moc výkonná, vykonávají neodůvodněnou diskreční pravomoc, čímž je celistvost výsledku, ke kterému jmenování vede, ohrožena, a je tak vyvolávána legitimní pochybnost jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotyčného soudce nebo soudců, čemuž tak je, když se jedná o základní pravidla, která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování tohoto soudního systému (rozsudek ze dne 26. března 2020, *Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise*, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 75).
- 131 Bude tak na předkládajícím soudu, aby ve světle všech zásad, které byly připomenuty v bodech 126 až 130 tohoto rozsudku, a poté, co provede za tímto účelem vyžadovaná posouzení, s konečnou platností rozhodl o tom, zda všechny podmínky, za nichž byl dotyčný soudce jmenován, a zejména případné nesrovnalosti, které mohly v postupu jeho jmenování nastat, mohou odůvodnit závěr, že soud, v jehož rámci vydal takový soudce rozhodující jako samosoudce sporné usnesení o nepřípustnosti, nejednal jako „nezávislý a nestranný soud zřízený zákonem“ ve smyslu unijního práva.
- 132 Jak totiž bylo v podstatě připomenuto v bodě 78 tohoto rozsudku, článek 267 SFEU neopravňuje Soudní dvůr k tomu, aby použil pravidla unijního práva na určitý případ, nýbrž pouze k tomu, aby se vyjádřil k výkladu Smluv a aktů přijatých unijními orgány.
- 133 Podle ustálené judikatury však Soudní dvůr může v rámci soudní spolupráce zavedené tímto článkem 267 SFEU na základě okolností uvedených ve spise poskytnout vnitrostátnímu soudu prvky výkladu unijního práva, které by mohly být pro tento soud užitečné při posuzování účinků toho či onoho ustanovení uvedeného práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 201, jakož i citovaná judikatura).
- 134 V projednávané věci pochybnosti předkládajícího soudu ohledně postavení dotyčného soudce jakožto „nezávislého a nestranného soudu předem zřízeného zákonem“ v okamžiku, kdy přijal sporné usnesení o nepřípustnosti, vycházejí, zaprvé ze skutečnosti, že ke jmenování soudce došlo přesto, že nebylo ukončeno řízení o odvolání, které zúčastněný podal proti usnesení KRS č. 331/2018 k *Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu* (Nejvyšší správní soud), což má podle předkládajícího soudu za následek, že toto jmenování bylo uskutečněno v rozporu s použitelným vnitrostátním právem.

- 135 V tomto ohledu nicméně jak polská vláda, tak nejvyšší státní zástupce a Evropská komise uvedli, že vnitrostátní pravidla platná v době podání uvedeného odvolání, konkrétně ustanovení čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS, nejsou, držíme-li se jejich znění, takové povahy, aby v konečném důsledku mohla vést ke zpochybnění návrhu na jmenování kandidáta vybraného KRS, a tudíž být překážkou jmenování dotyčné osoby.
- 136 Z předkládacího rozhodnutí v projednávané věci je ostatně patrné, že posouzení předkládacího soudu v tom smyslu, že dotyčný soudce byl jmenován za porušení vnitrostátních ustanovení upravujících jmenování soudců, nevyplývá ani tak ze skutečnosti, že v projednávané věci byla porušena ustanovení čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS, jako spíše z okolnosti, že podle předkládacího soudu jsou samotná tato vnitrostátní ustanovení v rozporu s některými ustanoveními Ústavy a unijního práva.
- 137 Za těchto podmínek, pokud by měl předkládající soud nakonec dospět k závěru, že z hlediska vnitrostátního práva platného v době jmenování dotyčného soudce není okolnost, že před Naczelnym Sądem Administracyjnym (Nejvyšší správní soud) nebylo ukončeno řízení o takovém odvolání, jaké je uvedeno v bodě 134 tohoto rozsudku, zjevně takové povahy, že by prezidentu republiky bránila v tom, aby přistoupil k tomuto jmenování, nebylo by možné mít za to, že takové jmenování bylo uskutečněno za zjevného porušení základních pravidel použitelných v oblasti jmenování soudců, ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 130 tohoto rozsudku.
- 138 Zadruhé předkládající soud ovšem rovněž uvádí, že dotyčný soudce byl jmenován v rozporu s pravomocným rozhodnutím Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud), kterým tento soud nařídil předběžný odklad vykonatelnosti usnesení č. 331/2018, přičemž takový odklad měl podle předkládacího soudu za následek, že prezidentu republiky bylo zapovězeno provést takové jmenování.
- 139 V tomto ohledu se předkládající soud, jak vyplývá z bodu 46 tohoto rozsudku, odvolal na to, že jmenování bylo tudíž uskutečněno v rozporu s ustanoveními čl. 365 § 1, čl. 391 § 1 a článku 398²¹ občanského soudního řádu ve spojení s čl. 44 odst. 3 zákona o KRS, která uvedenému soudu svěřují pravomoc přijmout taková předběžná opatření, jakož i v rozporu s články 7 a 10 Ústavy týkajícími se dělby a rovnováhy moci výkonné a soudní a mezi jejich činnosti.
- 140 Předkládající soud dále zdůraznil, že ke dni jmenování dotyčného soudce Naczelnym Sądem Administracyjnym (Nejvyšší správní soud) nadto přerušil řízení o odvolání, které bylo podáno proti usnesení č. 331/2018, a to do vydání rozsudku, kterým měl Soudní dvůr rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané týměž vnitrostátním soudem ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další. V tomto ohledu je přitom třeba zdůraznit, že touto žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce Naczelnym Sądem Administracyjnym (Nejvyšší správní soud) žádal Soudní dvůr o výklad stran souladu výše uvedených ustanovení čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS s unijním právem a jím zaručeným právem na účinnou právní ochranu.
- 141 Z výše uvedeného vyplývá, že v okamžiku jmenování dotyčného soudce předně nebylo možné odhlédnout od skutečnosti, že účinky usnesení č. 331/2018, kterým bylo navrženo jmenování dotyčného, byly odloženy pravomocným soudním rozhodnutím Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud). Dále bylo zjevné, že takový odklad v projednávané věci bude trvat do doby, než Soudní dvůr rozhodne o předběžné otázce, kterou mu předložil tentýž vnitrostátní soud rozhodnutím ze dne 22. listopadu 2018 ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, a že předmětem této otázky bylo právě to, zda unijní právo brání takovým ustanovením, jako je čl. 44 odst. 1b a odst. 4 zákona o KRS. Za těchto podmínek bylo konečně

rovněž zřejmé, že očekávaná odpověď Soudního dvora může vést k tomu, že Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) bude povinen, v souladu se zásadou přednosti unijního práva, upustit od použití uvedených vnitrostátních ustanovení a případně toto usnesení KRS zrušit v celém rozsahu.

142 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že plná účinnost unijního práva vyžaduje, aby soud, kterému byl předložen spor řídicí se tímto právem, mohl nařídit předběžná opatření za účelem zaručení plné účinnosti soudního rozhodnutí, které má být vydáno. Pokud by vnitrostátní soud, který přeruší řízení do té doby, než Soudní dvůr odpoví na jeho předběžnou otázku, nemohl nařídit předběžné opatření po dobu, než vydá rozhodnutí na základě odpovědi Soudního dvora, užitečný účinek systému zavedeného článkem 267 SFEU by byl oslaben (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. června 1990, *Factortame* a další, C-213/89, EU:C:1990:257, body 21 a 22, jakož i ze dne 9. listopadu 1995, *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft* a další (I), C-465/93, EU:C:1995:369, bod 23, jakož i citovaná judikatura). Účinnost tohoto systému by byla rovněž ohrožena, pokud by autorita spojená s takovými předběžnými opatřeními mohla být ignorována, a to zejména ze strany orgánu veřejné moci členského státu, ve kterém byla uvedena opatření přijata.

143 Jmenování dotyčného soudce v rozporu s pravomocným usnesením Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud) ze dne 27. září 2018, aniž by bylo vyčkáno rozsudku Soudního dvora ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, ohrozilo účinnost systému zavedeného článkem 267 SFEU. V tomto ohledu je ostatně třeba uvést, že ve výroku svého rozsudku A. B. a další Soudní dvůr, který vyšel v tomto ohledu z úvah uvedených v bodech 156 až 165 tohoto rozsudku, rozhodl, že článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání ustanovením, kterými se mění stav platného vnitrostátního práva a podle nichž:

- zaprvé bez ohledu na to, zda kandidát na funkci soudce takového soudu, jako je Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), podal odvolání proti rozhodnutí takového orgánu, jako je KRS, kterým nebyla vybrána jeho kandidatura, ale kterým byli prezidentovi republiky navrženi jiní kandidáti, má toto rozhodnutí konečnou povahu v rozsahu, v němž navrhuje tyto jiné kandidáty, takže toto odvolání nebrání jmenování posledně uvedených prezidentem republiky, a případné zrušení uvedeného rozhodnutí v rozsahu, v němž nenavrhlo odvolatele na jmenování, nemůže vést k novému posouzení situace posledně uvedeného pro účely případného obsazení dotčené funkce, a
- zadruhé takové odvolání nemůže být založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování,

pokud se jeví, což musí posoudit předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, že tato ustanovení mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti soudců takto jmenovaných prezidentem republiky na základě rozhodnutí KRS vnějšími skutečnostmi, zejména přímými nebo nepřímými vlivy polské zákonodárné a výkonné moci, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, a mohou tak vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí vzbuzovat justice u jednotlivců.

- 144 V tomtéž rozsudku A. B. a další Soudní dvůr rozhodl, že v případě prokázaného porušení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU musí být zásada přednosti unijního práva vykládána v tom smyslu, že předkládající soud musí upustit od použití uvedených ustanovení a použít namísto nich dříve platná vnitrostátní ustanovení a současně sám provést soudní přezkum v nich stanovený.
- 145 Zatřetí jak vyplývá z bodu 49 tohoto rozsudku, předkládající soud rovněž, jde-li o podmínky, za kterých byl dotýčný soudce na základě usnesení č. 331/2018 jmenován, vyjádřil pochybnosti ohledně nezávislosti KRS, která navrhla jeho jmenování.
- 146 Tyto pochybnosti vyplývaly jednak ze skutečnosti, že došlo ke zkrácení probíhajícího funkčního období některých dosavadních členů KRS, které trvá dle čl. 187 odst. 3 Ústavy čtyři roky, a jednak z toho, že v důsledku nedávné novelizace zákona o KRS patnáct členů KRS z řad soudců, dříve volených jinými soudci, bylo, v případě nové KRS, zvoleno částí polské zákonodárné moci, takže ve výsledku 23 z 25 členů KRS v tomto novém složení bylo jmenováno polskou mocí výkonnou a zákonodárnou nebo k ní přísluší.
- 147 V tomto ohledu měl již Soudní dvůr v několika nedávných rozsudcích příležitost upřesnit, že samotná skutečnost, že dotčení soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) jsou jmenováni prezidentem republiky, nemůže založit jejich závislost na prezidentovi ani vyvolat pochybnosti o jejich nestrannosti, pokud po svém jmenování nejsou dotčení při výkonu své funkce vystaveni žádnému tlaku a nedostávají pokyny [rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 133; A. B. a další, bod 122, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 97].
- 148 Ve stejných rozsudcích Soudní dvůr však rovněž uvedl, že je nezbytné ověřit, zda hmotněprávní a procesní podmínky, na jejichž základě jsou rozhodnutí o jmenování přijímána, jsou takového rázu, že nemohou u jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti stran neovlivnitelnosti dotýčných soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem a jejich neutrality ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, jakmile jsou dotčení jmenováni, a že je za tímto účelem zejména důležité, aby byly uvedené podmínky a postupy nastaveny tak, že budou splněny požadavky připomenuté v bodech 109 a 110 tohoto rozsudku [rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 134; A. B. a další, bod 123, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 98 a citovaná judikatura].
- 149 Soudní dvůr konstatoval, že soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) jsou podle článku 179 Ústavy jmenováni prezidentem republiky na návrh KRS, tedy orgánu, kterému článek 186 Ústavy svěřuje úlohu zajišťovat nezávislost soudů a soudců, načež poukázal na to, že zásah takového orgánu v rámci procesu jmenování soudců v zásadě může přispívat k zobjektivnění tohoto procesu omezením prostoru pro rozhodování prezidenta republiky při výkonu pravomoci, která je mu takto přiznána, avšak s tím, že toto platí pouze za podmínky, že uvedený orgán je zejména sám dostatečně nezávislý na zákonodárné a výkonné moci a na orgánu, jemuž má takový návrh na jmenování předložit [rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 136 až 138; A. B. a další, body 124 a 125, jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, body 99 a 100, jakož i citovaná judikatura].

- 150 Soudní dvůr přitom v nedávné době rozhodl, že obě okolnosti zmíněné předkládajícím soudem, které byly projednány v bodě 146 tohoto rozsudku, ve spojení se skutečnostmi, které nastaly v kontextu, kdy se očekávalo, že brzy bude nutné obsadit řadu míst u Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), mohou vyvolat legitimní pochybnosti o nezávislosti KRS a její úloze v postupu jmenování, který má vést k uvedeným jmenováním do funkce soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, body 104 až 108].
- 151 Začtvrté, co se týče konkrétních okolností, za kterých byl dotýčný soudce jmenován prezidentem republiky do funkce soudce kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné a následně rozhodl o přijetí sporného usnesení o nepřípustnosti, je důležité poukázat na to, že z předkládacího rozhodnutí vyplývá, zaprvé že k uvedenému jmenování a přijetí usnesení došlo v době, kdy u Sądu Najwyższego (Izby Cywilnej) (Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)) byl v rámci sporu v původním řízení podán návrh na vyloučení všech soudců, kteří byli v té době členy kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné. Zadruhé z informací uvedených v předkládacím rozhodnutí dále vyplývá, že odůvodnění předložené na podporu tohoto návrhu se týkalo zejména okolností, za kterých byli jmenováni soudci tohoto kolegia, a sice okolností v mnoha ohledech obdobných těm, které předcházely i jmenování dotýčného soudce.
- 152 Okolnosti uvedené v bodech 138 až 151 tohoto rozsudku, je-li na ně nahlíženo společně, s výhradou konečného posouzení, které v tomto ohledu přísluší předkládajícímu soudu, jsou předně způsobilé odůvodnit závěr, že dotýčný soudce byl jmenován za zjevného porušení základních pravidel stanovených pro postup jmenování soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování tohoto soudního systému ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 130 tohoto rozsudku.
- 153 Dále, a se stejnou výhradou, jsou uvedené okolnosti ve svém souhrnu rovněž způsobilé odůvodnit závěr předkládajícího soudu v tom smyslu, že podmínky, za kterých byl dotýčný soudce jmenován, ohrožily celistvost výsledku, ke kterému vedlo jmenování dotčené ve věci v původním řízení, jelikož může přispět k vyvolání legitimních pochybností jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi a o jejich neutralitě ve vztahu ke střeávajícím se zájmům, a vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí a nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u těchto jednotlivců vzbuzovat.
- 154 Pokud předkládající soud dospěje k takovým závěrům, pak bude třeba mít za to, že podmínky, za kterých byl v projednávané věci jmenován dotýčný soudce, mohou bránit splnění požadavku vyplývajícího z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, podle kterého v případě, že má soud, v rámci kterého uvedený soudce zasedal, jako je tomu v projednávané věci, jako samosoudce, rozhodnout o přeřazení soudce, který může jako W. Ż. vykládat a uplatňovat unijní právo, musí být takový soud nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem ve smyslu tohoto ustanovení.
- 155 V takovém případě bude muset předkládající soud dále ve svých odpovědích na otázky Sądu Najwyższego (Izby Cywilnej) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedajícího v senátu složeném ze tří soudců, upřesnit, že posledně uvedený soud musí v souladu se zásadou přednosti unijního práva považovat sporné usnesení za nicotné, a to aniž by tomu mohlo bránit jakékoliv ustanovení vnitrostátního práva.

- 156 V tomto ohledu je totiž důležité připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že zásada přednosti unijního práva zakotvuje nadřazenost unijního práva nad právem členských států. Tato zásada tedy ukládá všem orgánům členských států povinnost zajišťovat plný účinek jednotlivých unijních norem, přičemž právo členských států nemůže narušovat účinek přiznaný těmto jednotlivým normám na území uvedených států (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 244, jakož i citovaná judikatura).
- 157 Podle zásady přednosti unijního práva nemůže mít skutečnost, že se členský stát dovolává ustanovení vnitrostátního práva, i kdyby byla ústavní povahy, vliv na jednotu a účinek unijního práva. Podle ustálené judikatury účinky spojené se zásadou přednosti unijního práva jsou závazné pro všechny orgány členského státu, aniž tomu mohou bránit zejména vnitrostátní ustanovení o rozdělení soudní příslušnosti, včetně ustanovení ústavní povahy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 245, jakož i citovaná judikatura).
- 158 Zejména každému vnitrostátnímu soudu konkrétně přísluší, aby jakožto orgán členského státu v rámci svých pravomocí upustil z vlastní úřední moci v rámci sporu, který mu byl předložen, od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení odporujícího ustanovení unijního práva, které má přímý účinek (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 248, jakož i citovaná judikatura).
- 159 Vzhledem k tomu, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ukládá členským státům povinnost dosáhnout jasného a přesného výsledku, která není vázána na žádnou podmínku ohledně nezávislosti, kterou se musí vyznačovat soudy, které mají vykládat a uplatňovat unijní právo, Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)], zasedající v senátu složeném ze tří soudců, tedy bude povinen v rámci svých pravomocí zajistit plný účinek tohoto ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, bod 250, jakož i citovaná judikatura), což v projednávané věci a s výhradou posouzení, která bude ještě muset předkládající soud provést, bude vyžadovat, s přihlédnutím k tomu, co je uvedeno v bodě 39 tohoto rozsudku, aby bylo toto usnesení považováno za nicotné.
- 160 V tomto ohledu je třeba ještě upřesnit, že má-li předkládající soud za to, že takové usnesení bylo přijato soudem, který není nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem ve smyslu unijního práva, nelze se v projednávané věci účinně dovolávat jakékoliv úvahy vycházející ze zásady právní jistoty či související s údajnou překážkou věci pravomocně rozhodnuté s cílem zabránit takovému soudu, jako je Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) (Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium)), zasedající v senátu složeném ze tří soudců, aby takové usnesení považoval za nicotné.
- 161 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásada přednosti unijního práva musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud, u něhož byl podán návrh na vyloučení soudců v souvislosti s opravným prostředkem, kterým soudce vykonávající funkci u soudu, jenž může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování a výkladu unijního práva, napadá rozhodnutí o svém přeražení bez jeho souhlasu, musí, pokud je takový důsledek nezbytný s ohledem na dotčenou procesní situaci za účelem zaručení přednosti unijního práva, považovat usnesení, kterým soud rozhodující v posledním stupni samosoudcem odmítl tento opravný prostředek, za nicotné, pokud je ze všech podmínek a okolností, za nichž probíhal proces jmenování tohoto samosoudce,

zřejmé, že toto jmenování bylo provedeno v jasném rozporu se základními pravidly, která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování dotčeného soudního systému, a že je ohrožena integrita výsledku tohoto procesu tím, že u jednotlivců vyvolává legitimní pochybnosti, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotčeného soudce, takže toto usnesení nelze považovat za vydané nestranným a nezávislým soudem, předem zřízeným zákonem, ve smyslu uvedeného čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

K nákladům řízení

- 162 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru, než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásada přednosti unijního práva musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud, u něhož byl podán návrh na vyloučení soudců v souvislosti s opravným prostředkem, kterým soudce vykonávající funkci u soudu, jenž může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování a výkladu unijního práva, napadá rozhodnutí o svém přeražení bez jeho souhlasu, musí, pokud je takový důsledek nezbytný s ohledem na dotčenou procesní situaci za účelem zaručení přednosti unijního práva, považovat usnesení, kterým soud rozhodující v posledním stupni samosoudcem odmítl tento opravný prostředek, za nicotné, pokud je ze všech podmínek a okolností, za nichž probíhal proces jmenování tohoto samosoudce, zřejmé, že toto jmenování bylo provedeno v jasném rozporu se základními pravidly, která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování dotčeného soudního systému, a že je ohrožena integrita výsledku tohoto procesu tím, že u jednotlivců vyvolává legitimní pochybnosti, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotčeného soudce, takže toto usnesení nelze považovat za vydané nestranným a nezávislým soudem, předem zřízeným zákonem, ve smyslu uvedeného čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

Podpisy